

## Adam Pátek, ČSNS Doksy 1945-1948.

Doporučení vedoucího práce

Československá strana národně socialistická, propagující „český socialismus“, přistoupila na sklonku války na komunistický princip, že kdo chce politicky působit, musí být součástí Národní fronty, která se stala základem nové lidové demokracie. Do té doby neustále zdůrazňovaná politická a právní kontinuita s první republikou byla rázem v troskách, také národní socialisté přistoupili na požadavek „zjednodušení“ politického systému, jehož roztržitost byla obecně považována za jednu z příčin neúspěchu meziválečného státu. Ve skutečnosti ale všem stranám Národní fronty šlo především o likvidaci politické konkurence, přisvojily si majetek zakázaných stran a věřily, že s pomocí jejich voličů zvítězí ve volbách. Volná soutěž politických stran nebyla připuštěna, opozice neexistovala – vládla Národní fronta. V jejím rámci pak národní socialisté náleželi v období třetí republiky k nejvýraznějším oponentům KSČ, snažili se bránit jejich rozpínavosti a dravosti.

Posлуhač Adam Pátek se po zralém uvážení rozhodl, že zpracuje působení místní národně socialistické organizace v Doksech. Téma nosné a lákové, obzvláště když přihlídneme ke skutečnosti, že „malým stranickým dějinám“ se nevěnuje ani zdaleka tolik pozornosti, jako těm „velkým dějinám“, které poutají stěžejní zájem, ale leckdy ani o nich tolik nevíme, když se jimi opravdu důkladně začneme zabývat. Podkladem pro sepsání práce se stal pramenný materiál uložený ve Státním okresním archívu v České Lípě, kde se nachází fond MO ČSNS Doksy, který zachránil na počátku šedesátých let místní archivář před skartací. V pohraničí se jedná o cenný archivní soubor, a přestože později došlo při inventarizaci k dílčí skartaci, tak zachované archiválie umožňují fundovaný vhled do dramatické a hektické poválečné doby. Autor současně pečlivě pracoval s tradičními fondy Městský národní výbor Doksy a Okresní národní výbor Dubá. Archivní prameny, které měl k dispozici, výtěžil v maximální možné míře. Nechybí mu kritický přístup a uvědomuje si rovněž jejich limity. Pokud jde o odbornou literaturu, tak se v ní orientuje s přehledem, dokáže ji posuzovat opět kriticky a v širších dobových souvislostech, dobře využil i dobové tituly, třeba od právního vědce Adolfa Štafla.

Struktura práce je přehledná a opodstatněná, metody zpracování jsou standardní, posluchač opravdu pečlivě a hojně cituje prameny a literaturu. Ví, co a jak chce sepsat. Podává nejen faktografický pohled na činnost dokských národních socialistů, s níž je důkladně obeznámen, ale nad zvoleným tématem rovněž přemýšlí, není pouhým prepisovačem pramenů, jak se často stává. Přesvědčivě je popsán vznik, formování, členstvo, zázemí a aktivita místních národních socialistů. Třetí republika byla bezpochyby prosycena politikou, jak uvádí, ale to byla první republika stejně tak, přičemž národní socialisté se rovněž aktivně podíleli na politikaření a korupci. Vzhledem k dokské realitě bych výrazněji zdůrazňoval vyhnání a odsun místních Němců. Otázkou třeba zůstává, jestli byli místní národní socialisté bezprostředně po válce ještě radikálnější než místní komunisté? S tím následně souvisí další faktor, který by si zasloužil větší pozornost a to jejich vzájemné stýkání a potýkání za třetí republiky. Je škoda, že zachované prameny neumožňují více sledovat majetkové přesuny, kde pohotiví komunisté tradičně získali nejlukrativnější budovy a místa. Obvyklým kamenem úrazu zůstávalo financování politických stran, to nepřekvapí, ale do jisté míry překvapí laxní přístup až pasivita místních národních socialistů, kde vše stálo jen na několika málo jedincích. Nabízí se četné otázky, jaké byly třeba vazby místních národních socialistů na Sokol? Jaké prameny se zachovaly k ostatním stranám Národní fronty v Doksech? Kolik členů ČSNS Doksy přešlo po únoru 1948 do KSČ? Jak by dopadlo „skládání účtů“ dokských národních socialistů?

Doporučuji, aby práce Adama Pátka byla přijata do soutěže za katedru historie FF UJEP.  
Ústí nad Labem dne 3. května 2021

PhDr. Jaroslav Rokoský Ph.D.